

Karlfeldtföreningen i Folkare

Verksamhetsberättelse 2019

Karlfeldtföreningen i Folkare har till uppgift att väcka intresse för Erik Axel Karlfeldts författargärning och medverka till en levande kulturmiljö i skaldens barndomshem Karlfeldtsgården i Karlbo. Karlfeldtföreningen arrangerar kulturprogram och initierar samtal med litteratur i fokus.

År 2019 var antalet medlemmar cirka 200 och föreningen annonserade offentligt sina möten som är öppna för alla intresserade. Föreningen har också deltagit i samråd med andra kulturaktörer i Folkare och i externa sammanhang presenterat Karlfeldt, hans lyrik och miljöer.

Styrelsen hade under 2019 följande sammansättning:

Ordförande	Karin Perers, Mörtarbo
Vice ordförande	Christer Rosenqvist, Östanbyn
Sekreterare	Lars Östlund, Hedåker, och Christer Rosenqvist, Östanbyn
Kassör	Annelie Esselin, Hyttbäcken
Övriga ledamöter	Kerstin Sonnbäck Hagfeldt, Sonnboås Lena Lönnqvist, Sjövik Inger Boman, Grytnäs Lillebil Lundkvist, Moren Klas Englund, Bäckeby
Ersättare	Anna Thomasson, Hyttbäcken Lars Åke Everbrand, Hedemora Olle Björklund, Grytnäs Sofie Broström, Krylbo
Adjungerad	Eva Forsberg, Grytnäs
Revisorer	Lennart Hedene, Avesta Erik Bohlin, Västanhede
Revisorssuppleant	Anders Svensson, Bergshyttan
Valberedning	Göran Edström, Avesta Ragnhild Abrahamsson, Krylbo

Vårmöte

Karlfeldtföreningens vårmöte hölls en aprilsöndag i Krylbo församlingsgård. Genom Karlfeldtsamfundets tidigare ordförande, biskop emeritus Claes Bertil Ytterberg, och kören Rönbystämmorna från Västerås mötte vi Gustaf Fröding – hans liv och dikter. ”Genial och olycklig” var sannings-sägande titel på programmet. Det blev ett gediget och kärleksfullt porträtt av den av Karlfeldts författarkolleger som också tog sig tid att vara mentor och bollplank när Erik Axel debuterade som lyriker.

Årsmötet genomfördes i lugn värdighet med Laila Borger vid klubban. Varma tack riktades till Karlfeldts barnbarn Margta Karlfeldt Thulin som efter en många år lämnade föreningsstyrelsen. Else Norrback, samordnare för konsthantverkarna och slöjdarna, hade

avböjt att fortsätta i sin roll och tackades. Tack framfördes även till ersättaren Carl-Henrik Söderlind som har flyttat från bygden.

Karlfeldtsgården – en levande kulturmiljö

Karlfeldtsgården i Karlbo är hjärtpunkt för kulturarbetet med lyrik, läsfrämjande, konsthantverk och gamla perenna växter i Folkarebygden. Tack vare Karlfeldts son Sune Karlfeldt med familj öppnades författarens barndomshem på 1960-talets slut som en kulturgård för alla. Stafettpinnen förs nu vidare av Avesta kommun som 1984 tog över ägande och drift. Här, där den mogne Karlfeldt lät sin oro sova i det förgångnas ro, förmedlar skrivkammare, salar, lustgård och tun idag harmoni. Den som lyssnar, kan ana andaktsdova, heliga psalmackord.

Kommunens intentioner med gården är lika vackert som stringent formulerade:

Avesta kommuns förhoppning är att Karlfeldtsgården i Karlbo ska

- hålla Karlfeldtsminnet och lyrikintresset levande,
- vara ett fönster utåt för bygdens konsthantverkare,
- vara en grön oas, en kulturmiljö för envar att vila ut i,
- vara en stimulerande miljö för föreningar och enskilda att disponera i samklang med gårdens kulturhistoriska betydelse.

Vår ideella förening bildades 1985.

Sommarsåsongen 2019 blev på många vis framgångsrik. Varsam restaurering av mangårdsbyggnaden var fullföljd året före, och gården välkomnade med stilig linoljemålad fasad och nya, vackra kilsågade brädgolv på nedre botten. Som trygg utrymningsväg från övervåningen fanns nu äntligen en nyanlagd trappa från fönster i förmaket. Nyhet 2019 var offentliga visningar på gården, varje söndag. Eva-Lena Bard från Brattfors medverkade som guide.

Trädgården utvecklades i nya steg med tidstroga perenner i blomlisterna längs röda sommarhuset och fortsatt kunnig skötsel av lustgården. Gårdens blomsterprakt vårdas och vidareutvecklas av en ideell trädgårdscirkel, som sedan många år verkar under ledning av Birgitt Broström. Gräsmattor, häckar och träd sköts av fastighetsägaren Avesta kommun.

Entreprenörerna Två kullor – Kristin Kristenson och Carina Lundgren Lantz med unga medarbetare – svarade för dagligt värdskap, trevligt tilltal och servering av goda maträtter och bakverk, allt mycket uppskattat.

Karlfeldtföreningen svarade som vanligt för programläggning av verksamheten i det röda sommarhuset, där Folkarebygdens slöjdare fanns på plats med sina alster under sommaren. Två konsthantverkare medverkade veckovis som värdar och visade både traditionsrika och nydanande arbeten främst inom textil, träslöjd och keramik. Alster av alla slöjdare presenterades i en gemensam butik. Slöjdarna bidrar mycket påtagligt till att göra Karlfeldtsgården till en levande kulturmiljö. Eva Forsberg var organisatör för sommarens slöjdarkavalkad.

Kultursommaren i Folkare

Sommaren på Karlfeldtsgården i Karlbo blommande traditionsenligt fram också genom kulturprogram, varje lördag med olika profil, olika arrangörer och olika målgrupper. Karlfeldtföreningen svarade, tillsammans med Avesta Folkdansgille, för sommarens premiärprogram med anknytning till Avesta stads 100-årsjubileum: "Spel, dans och sång – Avesta 1919 års årgång". På midsommardagen ljöd spelmansmusik på gårdstunet med nyckelharpsgruppen Bergslaget.

Karlfeldtsdagen, den 20 juli, blev en högtidsdag med lyrisk närvaro och nerv. Anna Ihlis sjöng sina känsliga tolkningar av Karlfeldtdikter, ensam och i stämmor med musikerna Anna Ahnlund och Hanna Enlöf. Karlfeldtsamfundets ordförande Odd Zschiedrich talade – och fängslade den stora entusiastiska publiken. Folkdansledaren Marie-Louise Rabb korades som Årets Fridolin och unga teaterledaren Fredrika Holmberg tilldelades Avesta kommuns kulturstipendium. Vi firade Karlfeldt 155 år och Avesta kommun 100 år – också bokstavligt, med stort tårtkalas i den gröna trädgården.

”I stora skalders spår” hette ett program senare i juli där sångaren, musikern och poeten Lars Anders Johansson framförde Karlfeldtdikter och annan lyrik i egna tonsättningar, ackompanjerad av Thomas von Wachenfeldt, fiol.

En rad andra kulturföreningar och studieförbund fyllde sommarens övriga lördagar med levande kulturprogram. Även kommunens Kultur Avesta arrangerade, bland annat familjedagar och festival med spelkultur för allt från brädspel till cosplay.

Årets Fridolin

Karlfeldtsdagen har Årets Fridolin som en höjdpunkt. Med namn från Karlfeldts diktargestalt utdelas Avesta kommuns stora kulturpris, och mottagare 2019 var Marie-Louise Rabb. Karlfeldtföreningen nominerar till kommunens bildningsstyrelse som fattar beslut.

Marie-Louise Rabb korades till Årets Fridolin med följande motivering:

*Här dansar Fridolin,
han är full av minnenas vin.
Här hugsvalades far och farfar en gång
av den surrande bondviolin...
Ur Sång efter skördeanden*

*Dansen kring den gröna stången,
spelet, bergets ekon, sången,
med i dina ögon bär du...
Ur Blommande rönn*

*Då tändes glans i ögon, då stiger glöd på kind,
och ungmöbarmar spänns käckt mot daggig skymningsvind.
Ur Spelmansvisor*

Det dansas i Karlfeldts dikter – i hagar, på äng, i logar och vid vägskäl. Den folkliga dansen, till spelmanstoner på fiol, tar plats i Nobelprisbelönt lyrik. Traditionen lever vidare och utvecklas under ledning av Årets Fridolin.

Med aldrig svikande entusiasm har Marie-Louise Rabb sedan 1982 varit dansledare i Avesta Folkdansgille. Gediget förankrad i folkkonstens breda danshistoria både värnar och vidareutvecklar Marie-Louise folkdansen. Hon är Avesta Folkdansgilles konstnärliga ledare som ständigt förfinar den sägenomspunna – och alltför sällan framlyfta – konstarten.

Marie-Louise Rabbs register är mycket brett. Danserna spänner från riktigt gamla polskor och långdanser till helt nykomponerade danser, i folklig tradition. Oräkneliga är de dansprogram för framträdanden som Marie-Louise har kreerat och med gillet dansare övat in. Med säker hand skapar hon, buren av de förutsättningar som dansarna, publikens olika förväntningar och lokalhistorien ger.

Karlfeldts lyrik har tolkats i nykomponerade danser till äldre och nyare tonsättningar. Med inspiration från Karl-Erik Forsslunds verk "Med Dalälven från källorna till havet" har danser från socknar där älven flyter fram fått ny aktualitet. Ett program med danser till kända julvisor gav både folkdansen och julmusiken nya dimensioner. Därtill är midsommaraftonen, midsommardagen och på senare år även Nationaldagen varje år vikta för framträdanden med Avesta Folkdansgille.

Under Marie-Louise Rabbs ledning har folkdansen från södra Dalarna tagit nya steg ut i världen, genom utbyte med dansgillen i andra länder och deltagande i europeiska folkdansfestivaler. De internationella gästspelen ställer höga krav på såväl dansare som deras ledare och instruktör.

Med ära och framgång fyller Marie-Louise Rabb sin roll som folkdansens virtuos på de mest skiftande grästun och scener.

Marie-Louise Rabb är född 1961 i Bengtsbo, Grytnäs, och alltså bosatt där.

Karlfeldtsgårdens Kulturverkstad

Med bakgrund i Sveriges stora flyktingmottagande 2015-2016 och inspiration från vår egen festival Poetry & Peace 2016, startade Karlfeldtsföreningen 2017 projektet Karlfeldtsgårdens Kulturverkstad.

Karlfeldtsföreningens Kulturverkstad kom att samla människor från många olika länder, bland andra Syrien, Eritrea, Afghanistan, Libyen, Iran, Kurdistan, Dubai, Palestina och Sverige. Aktiviteterna ägde rum i gårdens röda sommarhus, två kvällar i veckan, med cirka femton deltagare per dag, i åldersspann från fyra till nittioett år. Efter gemensam start i måltid med hemlagad soppa fylldes kvällarna med aktivt skapande inom lyrik-musik-drama och hantverksbildskapande-matlaggningskonst. Som bonus gavs träning i svenska språket och möte med svenskt kulturarv till nyanlända medmänniskor.

Karlfeldtsgårdens Kulturverkstad var tänkt att följas upp 2019 med sommarresor i buss på Karlfeldts Folkarestigar – för både nyhitkomma och sedan länge förankrade avestabor. Av olika skäl kunde planerna inte förverkligas, och den delen av projektet flyttas framåt i tiden.

Höstmöte och julmarknad

"Att stå vid dess brädd och se in i dess öga, det är som att se i det djupa och höga..." Jan Ahlénus sjöng om den underbara kvarnen, till eget gitarrackompanjemang och egen, helt nykomponerad melodi, när Karlfeldtsföreningen höll höstmöte, en novembersöndag i Krylbo församlingsgård. "Gubbe in, gosse ut! ... Käring in, flicka ut!" Där fanns trådar till trubadurers traditionella toner – och samtidigt något alldeles unikt och karaktärsstarkt, starkt berörande. Andra visor framfördes tillsammans med Eva Lena Bard, som var sommarens guide på Karlfeldtsgården i Karlbo och som också delgav tankar efter möten med både många besökare och Karlfeldt själv.

Karlfeldtsgårdens julmarknad genomfördes en novemberhelg med konsthantverkare och slöjdare, samfundets förnämliga böcker och god förplägnad. Vår förening arrangerade tillsammans med Kultur Avesta, Avesta kommun, Två kullor välkomnade med en försmak av julen och Skogsmulle engagerade barnen i utomhusaktiviteter. Många hundra besökare kom till evenemanget som förenar gårdens kulturhistoriska värden och småskalig marknad med konsthantverk och slöjd av hög kvalitet.

Föreningen

För att kommunicera väl med medlemmar och allmänhet presenterar Karlfeldtföreningen både verksamhet och Karlfeldtsgård på webbplats och Facebook. Klas Englund i vår styrelse är ansvarig för digital information och kommunikation.

I studiecirkelverksamhet samverkar vi med Studieförbundet Vuxenskolan. Som förening är vi medlem i Folkärna bygdegårdsförening som driver Bygdegården Jubel i Sjövik.

Karlfeldtsgårdens öppethållande och programutbud presenteras även av Kultur Avesta, Avesta kommun, genom annonser i papperstidningar och via kommunens webbplats.

Nyhet under 2019 var Karlfeldtsamfundets och Karlfeldtföreningens gemensamma presentation av Karlfeldt för gymnasieskolans förstaårselever i Avesta. För hundratals tonåringar som inleder sina studier i Karlfeldtgymnasiet – och snart till varandra ska ropa ”vi ses på Karlfeldt” – är det förstås roligt att känna till den man, vars namn skolan bär. Ensemblen Jordemor från Sjöviks folkhögskola framträdde med nya, egna tonsättningar av Karlfeldtdikter i sång och på fiol, flöjt, basfiol och dragspel. Gunilla Stenman Jacobson från Karlfeldtsamfundet talade och bildspel av Anders Hanser visades. Vår egen Christer Rosenqvist var sammanhållande värd för programmet som hölls i augusti i Avesta Teaters stora salong. Eleverna fick därmed ett fint möte med bondpojken från Karlbo som blev firad författare och vars diktning tilldelades Nobelpris i litteratur.

Karlfeldtföreningen i Folkare är en betydelsefull kanal för försäljning av böcker om och av Karlfeldt, främst ur Karlfeldtsamfundets utgivning. Varje år säljs flera hundra böcker via Karlfeldtföreningens bokbord på gården i Karlbo och andra utåtriktade fora. Under 2019 deltog vi i lanseringen såväl av Christer Åsbergs förnämliga Karlfeldtbok *En vän vind och skymning* som av *Folkareboken* – en lokalhistorisk bok om den bygd som är Karlfeldts klangbotten, utgiven i anslutning till Avestas 100-årsjubileum. I *Folkareboken* presenteras förstås den bygdens som blev nationalpoet, men framförallt finns där den första samlade exposén över landskapets och människornas historia, i flertusenårigt perspektiv.

Föreningen medverkar hela tiden aktivt i utåtriktade presentationer av Karlfeldts lyrik, minnen och barndomsmiljö. Vi presenterar såväl lyriska strofer som program på Facebook-sida samt webbplats för Karlfeldt i Folkare, publicerar artikel i varje nummer av den nationella tidskriften Karlfeldtbladet och företräder Karlfeldts Folkare genom en person i styrelsen för nationella Karlfeldtsamfundet.

Slutord

Karlfeldtföreningen i Folkare summerar ännu ett verksamhetsår, rikt på engagemang. I god anda har vi genomfört aktiviteter av olika slag, med ett blommande crescendo under sommarmånaderna när Karlfeldts barndomshem i Karlbo står öppet för alla. Vår förening vill vara en drivfjäder för att Karlfeldts verk, verkan och miljöer ska hållas levande och ständigt nå nya generationer.


Vi riktar varma tack till alla medlemmar och alla andra Karlfeldtvänner som är med och bär vår förening. Varmt tack till konsthantverkare och slöjdare som ger Karlfeldtsgården liv och ansikten utåt. Varmt tack till trädgårdscirkeln som får poesin att prunka i blommande örter och perenner. Varmt tack till Karlfeldtsgårdens entreprenörer – Två kullor – för framgångsrik samverkan. Varmt tack till Kultur Avesta, Avesta kommun, för generöst bidrag och samfällt arbete. Varmt tack till Karlfeldtsamfundet – det litterära sällskapet på nationell nivå – som levererar intressanta böcker, frisk tidskrift och 2019 även medverkan i Karlfeldtprogram för förstaårseleverna i Karlfeldtgymnasiet.

I coronasmittans tid väljer vi att flytta årsmötet framåt i tid. I Flora och Bellona läser vi Karlfeldts dikt En pesthymn: *Det står ett pestmoln över vårens vågor. Upp, låt oss spränga det med dån och lågor!*

Med mod och kraft blickar vi framåt!

Folkarebygden, 20 mars 2020

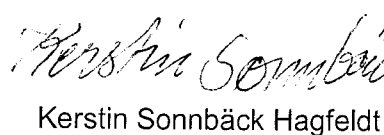
Karlfeldtföreningens styrelse


Karin Perers


Christer Rosenqvist


Lars Östlund

Annelie Esselin


Kerstin Sonnbäck Hagfeldt

Lena Lönnqvist


Inger Boman


Lillebil Lundkvist


Klas Englund